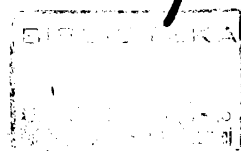

Warszawa, 20 czerwca 1933 r.

URZĄD PATENTOWY

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

OPIS PATENTOWY

Nr 18087.

Kl. 11 e, 28/02.

Rudolf Lorentz
(Berlin-Charlottenburg, Niemcy).

Kartoteka skrzynkowa.

Zgłoszono 24 października 1931 r.

Udzielono 14 marca 1933 r.

Pierwszeństwo: 25 października 1930 r. dla zastrz. 1,—4, 6; 11 kwietnia 1931 r. dla zastrz. 5;
11 września 1931 r. dla zastrz. 7—13 (Niemcy).

Wynalazek dotyczy kartoteki skrzynkowej, której wszystkie karty, ustawione na jednakowej wysokości i szerokości, mają blisko górnego brzegu powierzchnie widoczne, uszeregowane w kierunku pionowym i poziomym. Ten schodkowy układ powierzchni widocznych w znanych kartotekach był utworzony z występów, które tworzyły na kartach, względnie grupach kart, nadbudówki w kształcie wieżyczek. To wykonanie, nieodpowiednie pod względem technicznym i użytkowym, zostaje według wynalazku ulepszone w ten sposób, że powierzchnie oznacznikowe są uwidocznione w wycięciach kart o jednakowej wielkości.

Wskutek tego karty nie są wycinane,

jak dotąd, z arkuszy o różnej wielkości, tak iż nie powstają odpadki. Karty według wynalazku są przed wycinaniem wszystkie jednakowo wielkie; mogą one być wyrabiane ze zwykłych arkuszy i można je łatwo i w zwykły sposób odcinać. Uszkodzenia powierzchni widocznych, w odróżnieniu od wspomnianych na wstępie przykładów wykonania, są prawie wykluczone, ponieważ te powierzchnie są ochraniające brzegami sąsiednich kart. Nakrywy skrzynek oraz półki w szafach kartotekowych nie potrzebują być, ze względu na schodkowe rozmieszczenie powierzchni widocznych, większe, niż w zwykłych wykonaniach.

W celu wyjęcia karty należy nacisnąć

ręcznie lub zapomocą szczypców o zaostrozonym końcu na widoczny brzeg karty, znajdującej się za kartą-wyjmowaną, wsunąć palce lub szczypce za wyjmowaną kartę i przechylić do przodu wszystkie poprzedzające karty. Ostatnia z tych kart, czyli wybrana karta, może być wtedy łatwo wyjęta. Każda powierzchnia widoczna służy zatem poprzedzającej karcie, jako wybieracz. Takich wybieraczy nie posiadają jednak karty, których powierzchnie widoczne znajdują się na zewnętrznym brzegu; w celu umożliwienia łatwego wyjmowania tych kart, karty, znajdujące się za nimi, zostają zaopatrzone w wąskie powierzchnie przewodnicze.

W pewnych przypadkach przegrupowywanie kartek według wynalazku sprawia trudności, zwłaszcza gdy karty mają być ułożone w alfabetycznym porządku, ponieważ ten porządek jest uzależniony od ich powierzchni widocznych. Te trudności można według wynalazku usunąć w ten sposób, że schodkowanie samo składa się całkowicie lub częściowo z części, dodanych do kart. Te części dodatkowe, tworzące schodki, mogą składać się z koników dowolnego rodzaju lub z kawałków papieru i t. d., które można łączyć w dowolny sposób z kartami i na nich przesuwając lub do nich przyklejać. Karta jest w tym celu wycięta, aby te części dodatkowe znajdowały się wewnątrz jej obwodu.

Rysunek przedstawia kilka przykładów wykonania przedmiotu wynalazku. Fig. 1 przedstawia skrzynkę kartotekową z kartami według wynalazku; fig. 2 — wachlarzowato rozsunięte górne brzegi kart z bocznymi wycięciami, tworzącymi podwójne schodki; fig. 3 — potrójne boczne schodki powierzchni widocznych; fig. 4 i 5 — pręciak do wybierania kart, w widoku z boku i z góry; fig. 6 i 7 — szczypce do wybierania i wyjmowania kart, w widoku z góry i z boku; fig. 8 — karty z powierzchniami przewodniczymi na bokach niektórych kart, a

fig. 9—12 — szczegóły schodków, w których powierzchnie widoczne składają się z oddzielnych części, dodanych do kart.

W przykładzie wykonania według fig. 1 kartoteka według wynalazku znajduje się w skrzynce *s*, np. metalowej, z jedną ścianką boczną *s*₁, osadzoną obrotowo i ustalaną w górnym położeniu.

Kartoteka jest podzielona w znany sposób na grupy zapomocą kart dzielących *t* dowolnego rodzaju. Liczba kart w jednej grupie jest dowolna, lecz ze względu na przejrzystość systemu należy tworzyć grupy, złożone najwyżej z dwudziestu kart; najdogodniejsze są grupy, składające się z ośmiu do dwunastu kart.

Karty każdej grupy posiadają odpowiednie wycięcia, w celu utworzenia powierzchni widocznych, i posiadają jednakowe wymiary, wzajemnie nakrywając się, wskutek czego żadna z kart nie wystaje poza obwód pierwszej karty układu. Jeden narożnik, np. górny prawy narożnik każdej karty jest odpowiednio wycięty, z wyjątkiem ostatniej karty każdego układu. Przednia karta każdego układu ma największe wycięcie.

W przykładzie wykonania według fig. 2 każda karta nieparzysta (z wyjątkiem Nr 1) posiada zwykłe prostokątne wycięcie, które w każdej karcie jest o jeden stopień większe. Te stopnie są podzielone kartami parzystymi w kierunku poziomym na dwie powierzchnie widoczne. Karty parzyste mają więc schodkowe wycięcia.

W ten sposób powstaje schodkowy układ powierzchni widocznych, w którym wycięcie w każdej następnej karcie jest mniejsze o wielkość jednej powierzchni widocznej. Każda powierzchnia widoczna układu schodkowego ma dostateczną szerokość do umieszczania na niej zapisków, np. skrótów firmowych. W jeden układ można połączyć wygodnie około dziesięciu kart, przyczem wielkość schodków w kierunku pionowym jest dość mała, aby najniższa

powierzchnia widoczna była również łatwo dostrzegalna.

Jeśli układ ma składać się z większej liczby kart bez powiększania liczby schodków w kierunku pionowym, to należy powiększyć liczbę schodków w kierunku poziomym. Fig. 3 przedstawia układ kart z trzema schodkami powierzchni widocznych.

Schodki według wynalazku mogą być rozmieszczane na stosunkowo małej powierzchni, lecz mimo to oznaczenie jest przejrzyste.

Na każdej karcie, oprócz schodkowo wyciętych powierzchni widocznych, przewidziano na górnym brzegu m (fig. 3) miejsce do umieszczania np. zwykłych nadruków u , lub nacięć, wgłębień do zakładania koników i t. d.

Można także użyć kart o jednakowym kształcie, lecz zaopatrzonych w nadruki w lewym lub prawym górnym narożniku; przed użyciem każda karta zostaje wycięta ręcznie według odpowiedniego nadruku.

Powierzchnie widoczne według wynalazku nie tylko ułatwiają wyszukiwanie kart, lecz także wyjmowanie każdej karty. Odbywa się to bardzo łatwo ręcznie, np. zapomocą zwykłego pręcika według fig. 4 i 5, posiadającego uchwyt d i płaską łopatkę f .

W celu wyjęcia karty, należy najpierw w zwykły sposób odkryć układ zapomocą karty dzielącej t . Łopatka f pręcika zostaje wsunięta pod powierzchnię oznacznikową żądanej karty, przyczem powierzchnia następnej karty służy łopatkę f jako wybieracz. Zapomocą pręcika przechyla się do przodu wszystkie karty, znajdujące się przed nim; szukana karta znajduje się na górze przechylonego stosu kart, tak iż można ją łatwo wyjąć. Zamiast zwykłej łopatki można użyć szczypców według fig. 6 i 7, zapomocą których można kartę uchwycić. Te szczypce składają się z dwóch ramion v i w , połączonych przegubowo czopem x i zwieranych zapomocą sprężyny y . Ramię v

jest zaopatrzone w łopatkę v_1 , która wystaje nieco poza koniec w_1 drugiego ramienia w .

W razie używania szczypców, odkrywa się najpierw w opisany sposób odpowiedni układ kart. Następnie wsuwa się koniec v_1 szczypców, otwartych naciskiem palca na ramię w , za powierzchnię widoczną żądanej karty i uwalnia się ramię w . Jeżeli ma być wyjęta np. karta 6 z układu według fig. 3, to wsuwa się koniec v_1 pod powierzchnię widoczną 6. Po zwolnieniu ramienia w zostaje ta powierzchnia 6 zaciśnięta w szczypcach, wskutek czego uchwycona karta może być wraz z wszystkimi kartami, znajdującymi się przed nią, przechylona wtył, a następnie wyjęta z układu. Można by kartę wyjmować bez przechylania całego stosu kart, lecz to przechylanie jest wskazane, ponieważ wskutek tego zostaje odsłonięte odpowiednie miejsce ułożenia karty.

Użycie każdej poprzedniej powierzchni widocznej jako wybieracza jest istotne do szybkiego wyjmowania kart z kartoteki. Takie wybieracze mają tylko karty o powierzchniach widocznych, znajdujących się w szeregach, oddalonych od brzegu karty, natomiast nie mają ich karty z powierzchniami widocznymi 4, 7 i 10 (fig. 3). W przykładzie wykonania według fig. 3 wybieracze dla tych powierzchni powinny znajdować się z lewej strony, obok powierzchni widocznych.

W celu utworzenia wybieraczy także dla kart z powierzchniami, znajdującymi się na brzegu, tworzy się według wynalazku wąskie powierzchnie zapomocą wycięć na brzegu kart. Na fig. 8 powierzchnie te są oznaczone literami a , b , c . Powierzchnie przewodnicze tworzy się na bocznym lub górnym brzegu odpowiednich kart. Ostatnia czyli końcowa karta każdego układu (na fig. 2 i 3 karta 1) nie potrzebuje powierzchni przewodniczej.

W celu umożliwienia łatwego przegrupowywania kart w razie włączenia nowej

karty, należy schodki wykonać całkowicie lub częściowo z oddzielnych części, dodanych do kart.

Według fig. 9 wszystkie karty są zaopatrzone w jednakowe wycięcie. Na jednym z dwóch brzegów g , h wycięcia karty, np. na brzegu h , zostaje założona część dodatkowa i , np. skrawek papieru, konik i t. d., w odpowiednim odstępie od drugiego brzegu g , odpowiadającym np. powierzchni 5 (na fig. 3), przyczem ta część dodatkowa jest tak wysoka, że jej górna powierzchnia i , tworzy powierzchnię widoczną 5.

Z powyższego wynika, iż zależnie od założenia na brzegu g lub brzegu h konika i lub innego znaku, stopnie są uszeregowane w kierunku pionowym lub poziomym. Użycie np. kartek papieru zamiast koników jest korzystne zwłaszcza w tych przypadkach, w których układ schodkowy nie powinien być grubszy od grubości stosu czyli grupy samych kart. W układzie według fig. 3 potrzebne są cztery wielkości koników, gdy są one zakładane na brzegu h , natomiast tylko trzy różne wielkości, gdy koniki są zakładane na brzegu g .

Zamiast zaopatrzenia wszystkich kart w jednakowe wycięcia i dodawania do nich koników o różnej wielkości, można karty zaopatrywać w wycięcia o różnej wielkości, a używać koników o jednakowej wielkości. W ten sposób schodki w jednym kierunku tworzą same karty, a w drugim kierunku — koniki. Według fig. 10 i 11 karty k_1 , należące do jednego poziomego szeregu schodkowego, posiadają jednakowe wycięcia, które względem kart k_2 sąsiedniego szeregu są wycięte wyżej o jeden stopień i .

Na poziomych brzegach h wszystkich kart zakładane są koniki lub skrawki papieru o jednakowej wielkości, jeden obok drugiego. Powstaje układ, podobny do szachownicy (fig. 3). Jeżeli koniki są umocowane na brzegach g , to powstają schodki boczne.

W celu nadania konikom i lub np.

skrawkom papieru większej stałości, należy wykonać je według fig. 11 tak, iż są połączone z brzegiem h oraz z brzegiem g .

Można także wykonać pionowe lub poziome suwaki, wodzone na kartach i zaopatrzone w powierzchnię widoczną; ustawiane dowolnie suwaki tworzą układ schodkowy.

Stosunkowo prosty przykład przedstawia fig. 12. Każda karta składa się z podwójnego arkusza, utworzonego z pojedynczego arkusza, zagiętego wzdłuż krawędzi m i zaopatrzonego w wycięcie boczne według fig. 9. Pomiędzy te dwie złożone połówki arkusza są włożone podłużne suwaki c_1 , c_2 , c_3 , prowadzone pomiędzy klamrami p , łączącymi jednocześnie podwójny arkusz, tworzący kartę. Liczba suwaków, względnie przewodnic na suwaki, jest zależna od liczby schodków, umieszczonych w kierunku przesuwu suwaków. Suwaki mogą być uprzednio zaopatrzone w napisy, wskutek czego do nastawienia widocznej powierzchni danej karty trzeba ustawić odpowiedni suwak na odpowiedniej wysokości, przyczem ewentualnie przeszkadzające liczby zostają odcięte. Przy przegrupowywaniu kartoteki można oczywiście suwaki o usunąć i zastąpić nowymi suwakami, zaopatrzonymi w inne napisy lub znaki, co jest bardzo korzystne w razie dostosowywania napisów na powierzchniach widocznych.

Można także umieścić różne napisy lub znaki na dolnym i górnym końcu oraz z jednej i z drugiej strony każdego suwaka; znaki te wystają ze szczeliny q karty kartoteki.

Wreszcie można utworzyć widoczne powierzchnie w taki sposób, aby wspomniane koniki o różnej wielkości zakładane były w układzie schodkowym odpowiednio w dwóch kierunkach na całych kartach bez wycięć.

Zastrzeżenia patentowe.

1. Kartoteka skrzynkowa, w której

wszystkie karty posiadają jednakową wysokość i szerokość, znamienna tem, że karty mają w pobliżu górnego brzegu powierzchnie widoczne, powstałe wskutek wycięcia kart, przyczem te widoczne powierzchnie są uszeregowane schodkowo w kierunku pionowym i poziomym.

2. Kartoteka według zastrz. 1, znamienna tem, że dwie powierzchnie widoczne, lub ich większa liczba, znajdują się zawsze na jednakowej wysokości (na jednym stopniu).

3. Kartoteka według zastrz. 1 lub 2, znamienna tem, że schodkowe wycięcia kart znajdują się w lewym lub prawym, albo w lewym i prawym górnym narożniku kart.

4. Kartoteka według zastrz. 1—3, znamienna tem, że każda karta posiada obok wycięć miejsce do umieszczania np. zwykłych nadruków lub do zakładania koników.

5. Kartoteka według zastrz. 1—4, znamienna tem, że powierzchnie widoczne, znajdujące się najbliżej brzegu, są nieco przesunięte od brzegu karty do jej środka, wskutek czego boczne powierzchnie (*a*, *b*, *c*) następnej karty stają się widoczne.

6. Kartoteka według zastrz. 1—5, znamienna tem, że każda nowa karta posiada nadrukowane granice wycięć, tak iż według tego nadruku można wyciąć odpowiednie pole.

7. Kartoteka według zastrz. 1—6, znamienna tem, że układ schodkowy utworzo-

ny jest z oddzielnych części, nakładanych na karty i umieszczanych wewnątrz wycięć.

8. Kartoteka według zastrz. 1—7, znamienna tem, że wszystkie karty mają wycięcia jednakowej wielkości, a np. koniki zajmują różną wysokość lub szerokość, względnie wysokość i szerokość, zależnie od ich położenia w układzie schodkowym.

9. Kartoteka według zastrz. 1—8, znamienna tem, że karty, należące do jednego poziomego lub pionowego szeregu układu schodkowego, mają jednakowe wycięcia, które są o jeden stopień niższe, niż karty poprzedzające.

10. Kartoteka według zastrz. 9, znamienna tem, że np. koniki mają jednakowe wymiary, lecz wystają schodkowo z kart.

11. Kartoteka według zastrz. 1 — 10, znamienna tem, że np. koniki posiadają w kierunku układu schodkowego kart jednakową wielkość, a w drugim kierunku są stopniowane.

12. Kartoteka według zastrz. 1 — 11, znamienna tem, że np. koniki są połączone z obydwoma brzegami wycięcia kart, przyczem wymiary koników są odpowiednio dostosowane w celu utworzenia schodków.

13. Kartoteka według zastrz. 1 — 12, znamienna tem, że powierzchnie widoczne są utworzone z odpowiedniej liczby suwaków.

Rudolf Lorentz.
Zastępca: Dr. inż. M. Kryzan,
rzecznik patentowy.

